

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hova
lap azellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénsek és hír-
dészek küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Égész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitott cikkeket
soranként 10 kr-ért közöl-
tstnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Booskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Kiadó- és laptulajdonos: Györgyjakab Márton.
Molnár Ákos a központban.
Vitos Mózes Alcsikon.

Társadalom.

Nem fogalmi meghatározást akarok adni ne ijedj meg a definíció keserű ízétől olvasó közönség tudom, hogy a magyar embernek legkényesebb oldala a definiálás. De hát lelkünk sajátlagos alkotásánál fogva, az eszményt keressük, kutatjuk a szavakat, s a külső benyomások önkénytelen, észrevétlen felvétele által megalkotjuk az eszményt; haladunk a tökéletes felé, indít erre az a sok tökéletlenség, gyarlóság, a mik kül- és belvilágunkban elő-előbukkannak, s így mikor e fontos kérdéssel „társadalom” foglalkozunk, s megalkotjuk az eszményt, mely felé minden téren törekszik lelkünk, azt hiszem nem lesz érdektelen az eszményesített társadalom feltüntetésevel, meztelen alakban, maga valóságában látni társadalmunkat.

Az egészséges társadalom megteremtése életszüksége minden népnek, nekünk magyaroknak faji szükség még. Megteremtése, tökéletesítése a tudomány, műveltség, erkölcs és honszerlem ápolása tekintetében szigorú kötelességünk. mert sok tenni való az eszményhez a legtöbb mondhatnám a társadalomnak van fennhagyva. Állam és egyház, e két felsőbb hatalom nem mindenható, „embernek született, légy hát ember s munkálkodj magad saját jólétedért!” A társadalmat egyesek alkotják s innen az atom kötelessége a nagy műben!

Ha pedig a társadalom jelszavává:

„tudomány, műveltség, erkölcs, honszerlem” igézetes szavakat tettük, nem-e belefoglaltuk abba összes életünk minden érverését, emberi egzisztenciánk minden föltételét? S ha ez így van pedig tagadni nem lehet mi az oka annak mégis, hogy a társadalom vétkezes mulasztásai szembeszökőleg merülnek fel szemünk előtt, hogy a társadalom nem teszi meg kötelességét, azt az eszmény szolgálataiba tartozó hivatását nem éri el, melyre emelkedni, melyre munkálkodni diesteljes munka, de meg önmagának tartozó praktikus kötelesség is?

Azt is mondják általánosan „bomlott társadalmi viszonyok, rossz társadalmi élet” stb. üres frázisok, a társadalmat emberek alkotják, senki és semmi más nem felelős a hibáért, mint az ember, a társadalmi ember.

Társas lény vagyunk, egymásra utalva a rövid földi létben, bennük él az a vágy, hogy egymással közöljük állapotainkat, bennünk van a társulási ösztön s mégis hányszor láthatni, hogy a társulatok nem képesek alakot ölteni, a társas életre teremtett s egymásra utalt emberek nem tudják, nem akarják megalkotni azt a fényes jelszavu társadalmat, melyben pedig nemesebben élhet az ember, melytől oly sokat vár az eszmény s melynek oly sok tenni valót hagy fenn az állam s a vallás!

Gyakran szörnyű terheket rak ránk az élet, szinte kiállhatatlannak, terhes igá-

nak tartjuk az életet, melytől megszabadulni édes élvezetnek tűnik fel előttünk s óhajtjuk a véget, mégis élünk tovább kinteljesen, a ma unalmát pedig nem váltja fel a holnap öröme, mi hát a mi vigaszt nyújt, reményt, feledést, erkölcsi erőt, bátorságot ad, bátorságot arra, hogy tovább éljünk s ne szaporítsuk az élettől meghátrált öngyilkosok számát? A társadalom! A józan társadalmi élet?

S mi hát ennek az alapja?

Az első társadalmi élet az első vadembereké a családi tűzhely lánggalobbanó szikrájával gyúlt ki, mikor a kőborecsapatok, a rendezetlen, szerteszórt nép egy-egy tűzhely körül csoportosult, később az az életelem tovább terjedt, család szűk volt neki s megalakult a kohó melyből az összetartozás érzetével fogva előtérbe lépett egy bizonyos földterülethez való ragaszkodás, eszűje, a hazaszeretet!

Az első alap tehát a család, majd később a haza.

Ma már bizton állíthatjuk, hogy társadalmi rendszerünk alapja nem más, nem szabad, hogy más legyen, mint a józan becsületesség és kellő intelligencia. Ha ezeket tesszük feltételeknek, s e két sorompóba állítjuk a társadalmi élet feltételeit, s csak is ezekbe, másba nem, akkor e jelszavakkal felfegyverkezve s bennünk élő társulási ösztönünket követve, megalkotjuk a modern magyar társadalmat, melyet hazánk oly sok vidékén nélkülözünk.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Bettler Ágnes.

— Kézirat. —

Irt: Dapsyné Lázár Juliska.
(Folyt.)

Junius 15. Ma már tudom mi a bajom, bár csak soha meg ne tudtam volna!

Elviselhetetlen telorként nehezedik rám az a tudat, hogy óh! rettenetes kimondani is azt — szeretem Sándort, örültem, lelkem egész erejével, s azt is tudom, hogy ő viszont szeret — nem mondta, de hát kell ahhoz szó, beszéd?

Hogy mi lesz ennek a vége, azt csak a jó Isten tudja! Egy Kaos előttem a jövő, nincs egy sugár a mi bele világítson a rettenetes sötétbe. Nem vagyok ura egy tiszta gondolatnak, csak azt tudom, ijesztő világosan az áll előttem, hogy szeretek és ez által nagyon szerencsétlen vagyok. Mert hát mi a célja, hol a kifejlődése ennek? Sándor kér, könyörög, hogy váljak el, legyek a felsége, de Istenem, hiszen ez lehetetlen, csak én tudom, hogy lehetetlen; hogy élhetnék én tovább, lehetnék boldog azzal a tudattal, hogy tünkre tettem egy ember egész jövőjét, hálátlan voltam a multért?

Nem vagyok rá képes, de így folytatni az életet csalással, mert hiszen minden gondolatlan csalók, házasságtörő vagyok, még lehetlenebb az élet.

Junius 18. Vajjon van-e számomra bocsánat? Kell hogy legyen, mert hiszen én nem tehetek róla, ez a szerencsétlen szenvedély nem saját akaratomból keletkezett szívembe, én eleget küzdöttem magam-

mal ellene, de hát ki tehet érzelmeiről? Lépésről lépésre üldöz a szabadság gondolata, meg reszketek az eszmétől, szabadnak lenni! De hogy? Oh! Istenem, nincs számomra menekvés e földön a halálon kívül.

Elgondolkozom rajta, hogy mi lesz, ha egyszer szétlőtt fejjel találjak meg? Azt fogják mondani, hogy megőrültem, „pillanatnyi elmezavar”. Teremtő Ég! pillanatnyi! Hiszen hónapok óta élek kábult aggyal, zavaros fejjel, közel a bolonduláshoz rettenetes tehetetlenségemben. Lesznek, a kik mondják majd, hogy milyen hálátatlan, gonosz teremtés voltam, ilyen bánatot okozni képes. Jaj! ha örült, rossz!

De az senkinek sem fog eszébe jutni, hogy megsajnálja a szegény asszonyt kimondhatatlan gyötrelmiért, azt senki sem fogja mondani, hogy nehéz utja volt, a meddig eldobta magától ifju életét.

És ha meg lesz téve, mi jön azután? Feltámadás, vagy teljes megsemmisülés?

Julius 23. Egyik kétségbeesésből a másikba jutok. Ha látom Sándort, hallok hangját, rám néz azokkal a büvös szemeivel, egész lényem fellázad a halálgondolata ellen, élni, élni akarok! Boldog akarok lenni vele és általa. Csábít, hív, hogy szökjünk el, meneküljünk e csunya világból oda, a hol senki sem ismer, nem törődnek velünk az emberek. éljünk egymásért, egymásnak, és már e földön elnyerjük a mennyországot! Oh! úgy mennék, minden idegszálam remeg a vágtyól, vonz feléje; de azért magammal sem tudok megalkudni!

Mikor elhatározom, hogy hát igen, megyek,

ha a kárhozatba visz is utam, csak boldog lehessen bármily rövid időre, egy kiállhatatlan belső hang mindezt kiabálja füleimbe: „Hát elmész, hát becsületlen akarsz lenni? bobizonyítod, hogy a gondos nevelés semmi, a jó példa nem ragad, minden el lesz felejtve, ha az állat ébred fel a nőben. Mert azt senki sem fogja neked hinni, hogy csupán szived és nem szilaj, forró véred üznek el házadtól. S hűt feleded anyádat és férjedet? Gondold meg mit teszel!”

Ezt a hangot nem tudom elhallgattatni, s maig is itt vagyok huzva elviselhetetlen igámat.

Augusztus 4. Most írok utoljára e naplóba. Csak napok kérdése, hogy meddig élek, határozatom szilárd, meg fogok halni.

Sándor napról-napra inkább ostromol, hív, csalogat, félek, hogy erőm elhagy, nem bírok ellentállani, hiszen mindig jobban, forróbban szeretem! Jobb nekem, ha meghalok, inkább a sir, mint a gyalázat.

Augusztus 4-én írt Ágnes utoljára naplójába és hat nappal később, azaz 10-én délután szíven lötte magát.

Egy nagy társaság, közöttük Béla és Sándor is esolnakáznai mentek, én szintén velük voltam. Este 7 óra lehetett, mikor visszatértünk a városba, olyan különösen éreztem magamat, valami furcsa volt a levegőbe, egy kimagyarázhatatlan sejtelem készített, hogy Bélával menjek.

A házban minden a szokott rendben folyt. A szobaleány azt mondta, hogy urnője heves főfájásról

De hogy lássuk az akadályokat is, melyek utjában állanak a mi társadalmunk megjegecsezésének, rá mutatok társadalmunk legnagyobb rákfenéjére, ezek a „kasztok“, „osztályos sorompók“.

Ma a XX-ik század küszöbén — a szociális eszmék óriási hódításai idejében — nálunk maig sincsenek ledöntve társadalmi életünkben a „kinai falak“. Hallatlan merészség ez, egyeseknek a nagyobb szám felé helyezkedése. Jogtalan, avult intézmény, romba kell, hogy dőljön századunk egészségesebb levegőjén, de veszélyes is társadalmi életünk fejlődésére, mert int Róma és Athén példája, melyeknek hadseregei és nagy műveltsége megdőlték, mert társadalmi életük az erkölcselenségbe süllyedt, társadalmuk meg bomlott.

Ne csináljunk tehát társadalmat a társadalomban, intelligencia és becsületesség, ez legyen jelszava a magyar egységes társadalmi életnek s meglássuk, hogy sok üdvös dolgot produkálhatunk társadalmi uton, a mit egyébként nem lehet megoldani.

Általánosságban beszéltem: magyar társadalomról, minket pedig legközvetlenebb érintő „csiki társadalmi életéről“ nem szólok, — mert az nincs! De lehetne!!...

Molnár Ákos.

Vármegyénk iskolái a milleniumi kiállításon.

Magyarország fenállása ezredéves évfordulójának és az akkor rendezendő országos kiállításnak ideje mindinkább közeledik.

Vármegyék, városok, községek az ipari, mezőgazdasági és kulturális téren működők és más társadalmi osztályok egész ország területén egymással versenyezve, előre kidolgozott és megállapított tervek szerint megfeszített erővel és lázas sietéssel dolgoznak, hogy a korszakot alkotó nagy ünnepeken minél méltóbban és minél fényesebben mutassák be magukat a világnak.

Néhány hét óta némely körökben ez a hír volt elterjedve, mintha a kiállítás nem tartatnék meg 1896-ban. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszterhez az országgyűlés pénzügyi bizottságának legközelebbi ülésén ezen hír valódisága iránt kérdés intéztetett. A miniszter kijelentette, hogy

az elhalasztásra semmiféle ok nincs, ilyen kívánság az illetők részéről nem is merült fel, így tehát a kiállítás meg fog tartatni az arra kitűzött időben.

Tudomásunk szerint vármegyénk területén is két bizottság fáradozik a milleniumi kiállítás előkészítésén, egyik a vármegye iparának, a másik pedig mezőgazdaságának méltó képviseltetése érdekében.

Mi tudomással sem birunk azonban arról, hogy a megyei iskolák s általában vármegyénk tanügyének a kiállításon való bemutatása érdekében eddigelő valamely pozitív lépés történt volna. Lehet, hogy egyik vagy másik tanító-egyesület vagy járáskör kebelében a milleniumi kiállítás ügye megbeszélés tárgyát képezte s talán kisebb bizottságok is alakítottak, melyek egyes iskola csoportok kiállítása ügyének intézésére vannak hivatva. Mi azonban ezt és csak annyit nem tartunk elégnek, mert hogy iskoláink méltóan legyenek bemutatva, aboz a vármegyei összes tanítóóság vállvetett, buzgó működését tartjuk szükségesnek.

Épen ezen okból czélszerűnek és üdvösnek látnók, ha az összes tanügyi férfiak, tekintet nélkül a vármegyénk területén levő tanintézetek minőségére, egy központi intéző bizottságot alakítanak, mely kezébe venné az ügyet, megtenné az előkészítő lépéseket, kijelölné az irányt, a melyben és a módokat; a melyek szerint a kiállításra készülni kell. Ugyanezen központi bizottság lenne hivatva arra is, hogy a kiállítás ügyét folyton felszinen tartsa, a hozzáfordulóknak tanácsokat és utasításokat adjon s általában a tanítókat a kiállítás sikere érdekében lehetőleg minden irányban támogassa és tájékoztassa.

A mint már lapunk hasábjain többször említve volt, kiállítási anyagunk van bőven s ha a vármegye területén levő népoktatási intézetek, nevezetesen a tanítóképző, polgári és felsőnépiskolák, elemi iskolák részt vesznek a kiállításban, vármegyénk tanügye elég imponánsan lesz képviselve, nem is szólva a csiksomlyói főgimnáziumról, mely bizonyára jó hírhez teljesen méltóan fogja magát bemutatni a kiállításban.

Legtöbb fáradságba fog kerülni természetesen a kiállítási anyag kiválasztása, hogy ne kerüljön oda semmi olyan, a mi nem odavaló, ellenben legyen kiállítva minden, a mi arra méltó és érdemes.

A kiállítandó iskolai szerek és más idevonatkozó dolgokról más alkalommal fogjuk elmondani véleményünket, jelenleg egy eszmét vetünk fel, melynek megvalósításától épen a kiállításra szükséges anyag megválasztása czéljából sikert remélünk. Ezen eszme az, hogy még ezen iskolai évnyarán rendeztessék itt Csik-Szeredában egy megyei iskola-

panaszkodott délután és most alszik. Béla tudva, hogy feleségének ilyenkor az egyedüli orvosság a nyugalom, nem háborgatta; szegény ember, hiszen mitsem gyanított.

Én tovább is ott maradtam, olyan nyughatatlan voltam, hogy alig birtam leküzdeni vágyamat, Sándort figyelmeztetni e rendkívül hosszan tartó álmomra. De még se mertem megijeszteni, hát ha csalódom és akkor ok nélkül zavartam Béla nyugalmát.

Végre 9 óra felé Bélának is feltűnt e szokatlan csend és hosszú pihenése feleségének, hát be ment az Ágnes szobájába, hívni az asszonyt. Én mindenütt a nyomában. Olyan némaság volt az egész házban, hogy a küszöbön önkénytelenül egymásra néztünk, nem merve belépni, míg Béla egy nagy elhatározással belökte az ajtót.

Ott feküdt Ágnes a vörös bársony kereveten, fehér pongyolában, gyönyörű feje alá hanyatlott, hosszú sötét haja a földön hevert.

A nyitott imakönyvet még görcsösen szoriták fehér ujjai, míg szíve táján egy krajczárnai kis sebből lassu cseppekben folyt piros, meleg vére.

Csak nem rég követhette el tettét, mi alatt mi azt hive, hogy alszik, csendesen beszélgettünk, hogy álmát ne zavarjuk, az alatt ő maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. Oh! ha idejekorán bejött volna Béla, talán elkerüli e borzasztó csapást, ki tudja, tita másodszer nem lett volna ereje szegény asszonynak ez utolsó lépésre határozni magát. Ki tudja! Talán így még is jobb volt neki.

Gyenge az én szavam, neked leírni a Béla bá-

natát, mikor bizonyos lett róla, hogy felesége halott. Az ő drága, szép Ágnes.

Harmad nap eltemettük. Mindenki ott volt, mert mindenki szerette, csak látszott az egész gyászközönség arcán a megilletődés mellett a kérdés: „Vajjon miért tette?“ De nem tudta meg soha senki.

Sándor is kikísérte utolsó útjára szerelmét, ketten siratták igaz fájdalommal, és én még is a férjet sajnáltam inkább, mert ha bár birta is ő egészen e szép testet, az, a mi ennek értéket kölcsönöz, a lélek és szív, soha sem volt az övé. Sándor most Arcoban siyulódik, azt mondják menthetetlenül a tüdővész áldozata. Csak én tudom, hogy bánatában kapta baját, mert a naplót sem látta senki és a világ nem is sejtette két lélek titkos összefüggését.

Béla a temetés után megkért: rendezném felesége leveleit és azok között találtam e naplót. Természetes nem mutattam meg neki. Kegyetlenség lett volna kioltni lelkéből az annyira bálványozott asszony emléke iránti piétást. Aztán meg szegény Ágnes olyan ártatlan volt, miért ne tiszteljek halála után is.

Eltettem magamnak emlékül e lapokat, te vagy az első ember, a kinek beszéltem róla, talán hiba volt ezt tennem, de a te véleményed a nőkről annyira téves, hogy örömmel ragadtam meg az alkalmat egy eklatáns példával érvelni saját állításaim mellett.

Barátom elhallgatott, és én megilletődve szoritottam vele kezét, minden cinizmusom mellett meghatott a tragikus végzete e szép fiatal asszonynak. (Vége.)

szerek-kiállítás, mely módot és alkalmat fog nyújtani arra, hogy a kiállításra szánt tárgyakat kiválogathassák.

A tanítók őszi gyűlései most következnek, ajánljuk a központi bizottság alakítására és az iskolászer kiállításra vonatkozó indítványainkat a járáskörök figyelmébe, tegyék megfontolás tárgyává azokat s ha jónak és czélravezetőnek találják, fogadják is el s indítsák meg az azok megvalósítására szükséges intézkedéseket.

L. M.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi emlékalap javára. Nagy-Becskerekéről Romkay Nándor m. kir. adótárnok ur a 857. számú gyűjtőív kíséretében 156 frt 20 krt juttatott kiadóhivatalunkhoz. Ezen iven adakoztak: Anonymus 10 frtot, Dénes Zsigmond 5 frtot, Kumán község előjárósága, Tarras község előjárósága 3—3 frtot, Romkay Nándor, dr. Stossik Ferencz, Horváthy Ferencz, Francz I. L., báró Feilitsch Berthold, Szabó Ferencz, dr. Ordó Alfréd, Aracs község előjárósága, Hofbauer Jakab, Dániel László 2—2 frtot, Láng Ferencz, Kovács Ágoston, Édenburg Lajos, Mariánovich János, ifj. dr. Demkó Pál, dr. Orsó Máttyás, Hiller Laci, Keresztes Aladár, dr. Kardos Samu, Ramsberger József, dr. Póka Dezső, Laffeur Péter, Cséke István, Kassa Endre, Wichann Viktor, Péter István, Lászlóffy Simon, Panos Károly, Moszkovcsák Dezső, Kécsy Tivadár, Jarmoczy Sándor, Gössl Géza, Singer János, Beller István, Schenk Jakab, Lászlóffy János, dr. Stern László, dr. Hollender Mór, dr. Istvánfy István, Kutassy József, Kvischfeld László, Spolárich Gyula, Jakabfalvy József, Fogaras Tamás, dr. Petrovits Szevtozár, Wessely Prokop József, Oláh Elemér, dr. Pollák Győző, Müller Lajos, dr. Mangold Samu, Dréigts Miklós, Lindhof János, Molnár Péter, Pleitz Fer. Pál, H. I., Wolfinger Viktor, Nikólit György, Omalyev Milán, Hesse Ede, Zsíros Imre, Müller Géza, Weisz Károly, Kéler Ákos, Dársu Péter, Ábrányi Zsigmond, Schpeck Ferencz, Mandel József, Mihály Miklós, Végh Károly, Eisenstödter Ignác, Meggyessy Caesar, Groszman Kálmán, Bauer Henrik, Szabó Arnold, Düh Antal, Jenovay Imre, Papik István, Mesznik Lipót, Varsa Mihály, Kocsányás Mihály, dr. Papp Géza, Stojkovits György, dr. Magyar Károly, Thurn Róbert, dr. Rankovits Szilárd, Alapy János, Sekosán Jozsim, Witt László, Magyarósy Árpád, dr. Várady Imre, Ramsberger Dezső, Romkay Nándorné, Romkay Lenke és Romkay Vilma 1—1 frtot. Romkay Mariska, Rankovits Mihály, Maugsch Albert, Molnár János, dr. Végh Lajos, Kovács I. M., Rónai Ödön, Androvich József, dr. Billitz Béla, K. F., dr. Billitz Hugó, Temmer Samá, N. N., Schvarcz János, N., Laube Péter, Bobitzky Lajos idős, Steier Péter, Delfel József, Miók János, Krémer Lajos, Májay Antal, Veréb György, Annan Ernő, Kraker Károly, Torday Lipót, Payku Vilmos, dr. Stein Miksa, Reiner Gusztáv, N. K., Horváth Sándor, Grubacsy Máté, A. D. Elvert, Bencze Mihály, Klee Sebő, Pokorny Venczel, X. Y. Z., Jaromis Norbert, dr. Kovács Izsó, Herzl Sándor, Fülöp István, Schwartz József és Hügel János 50—50 krt. G. O., Klein Elek, Risztits Pája, Kirilovits Jęfta, Bartók Lipót és Freund Márton 30—30 krt. Oppert Sándor, Laurer Mihály, Eibenschütz Miksa, Tapai Antal, Kovács Lajos, Unger Lőrincz, Varga Mihály, Eck Ágoston, Kelemen Gábor, Jäger Károly, Schill Miksa, Kovács Antal, Barth Adolf, Fischer Ignác, Szita József, X. Y., K. I. és Schönherr Antal 20—20 krt. Továbbá fogadás után nyert összeg 1 frt 66 kr, takarékpénztári kamat a gyűjtött összeg után 1 frt 44 kr. Jelen számunkban ki van mutatva

	156 frt 20 kr.
Az eddigi gyűjtés	2256 frt 86 kr.
Főösszeg	2413 frt 06 kr.

Azaz: Kétezernégyszázötvenhárom forint 06 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók a szent ügy nevében leghálásabb köszönetünk.

— Halottak estéje. A gyergyószentmiklósi dalegylet október hó 31-én halottak estéjén egy a latin, mint az örm. szertartású sirkeretben az eddigi szokáshoz hiven halotti gyászénekeket fog énekelni.

— Eljegyzés. Gyergyó-ditrői Fülöp József ottani takarékpénztári igazgató közelebb váltott jegyet gyergyószentmiklósi Romfeld János leányával, a szép és kedves Máriczi kisasszonynyal. Állandó boldogságot kívánunk!

— Társas estély Gyergyó-Szentmiklóson. A szegény tanulókat segélyező egyesület második társas-estélye László Zakariásné és Orel Dezső rendezése mellett folyó hó 20-án kedélyes táncmulatsággal tartatott meg. Közelebbi társas-estély 27-én lesz s mint értesülünk, többféle meglepetésekkel egybekötve. Rendezők özv. Vahar Istvánné és Deér Kálmán. Ajánljuk a közönség figyelmébe

— **Képviselőnk újabb műve** Dr. Matlekovics Sándornak, mint a gyergyószentmiklósi kerület országgyűlési képviselőjének, tudományos működése most már közvetlenebbül érdekel bennünket; azért lapunk se hagyhatja említés nélkül újabb bevégzett tudományos művét, melynek czime: „Magyarország állambáztartásának története”, melyet mint a magyar tudományos akadémiának tagja, ennek legutóbbi gyűlésén mutatott be, felolvastván a mű bevezető szakaszának egyik érdekes részletét. A két kötetes könyv hazánk pénzügyi kormányzatának 25 éves történetét foglalja magában s mély szakismerettel s tudományos kritikával tárgyalja a Lónyay, Kerkápolyi, Ghiczy, Széll, Tisza Kálmán s Wekerle időszakokat. A mű kiváló értékénél fogva nagyban gazdagítja szakirodalmunkat, a képviselő urnak pedig azt a kitűnő hírnevét, melyet közdasági munkáival már eddig is kivívott, igen emelte s méltán kiérdemelte az akadémiái gyűlés osztatlan elismerését. Legbensőbb örömmunknek adunk mi is kifejezést ezen újabb kiváló sikere fölött, mely az iránta táplált büszkeségünket emelni fogja.

— **Székely fiuk erdőszeti szakiskolája.** Egy pár év előtt a földmívelésügyi miniszterium Görgény-Szentimrén erdőszeti szakiskolát létesített. Ezen iskolában a napokban tartották meg az évről való vizsgálatokat igen jó eredménnyel. A vizsgálaton a földmívelési miniszteriumot Györgyosi Béla erdőfelügyelő képviselte, a vizsgálatokat pedig Feilits Arthur br. erdőigazgató vezette. Az erdőkkel borított Székelyföldön ezen iskola felállítása nagyon szükséges volt, a mit legjobban bizonyít azon tény, hogy az intézetet most végzett fiatal erdőőröket az erdőbirtokosok azonnal alkalmazták. A vizsgálatot 28 első éves és 24 második éves növendék tette le.

— **Állandó választmányi ülés.** Vármegyénk állandó választmánya f. hó 17-én ülést tartott, melyben a 31-dikén tartandó rendes őszi gyűlés tárgyai készítették elő.

— **Dal- és zeneestély.** A gyergyószentmiklósi dalegylet folyó hó 28-án vasárnap a Laurency Jánosné nagytermében dal- és zeneestélyt rendez a következő műsorral: 1. Honfidal. Vöcökától. Férfikar. 2. Vönös hármás. Rossinitől. Előadják Kricsa Leontin, Lencsike és Kricsa Péter. 3. Üdvözits már. Palotásy J. Azt kérdezed tőlem. Németh J. Népdalok. Férfikar. 4. Filippo. Vig monolog. Gabányitól. Előadja E. Deér Kálmán. 5. Románcz. Barkarolla. Olasz népdalok. Férfikar. 6. Magyar népdalok. Czimbaldon és fuvolán. Előadják Karácson J. János és E. Deér Kálmán. 7. Feketeszem éjszakája. Eladó leány. Népdalok. Férfikar. 8. Lásan, vigan, frissen. Vonós hármás. Előadják Kricsa Leontin, Lencsike és Kricsa Péter. 9. Három eredeti magyar dal. Lányi Ernőtől. Férfikar. 10. Alá-szolgája. Kuplett a „Királyfogás” című operettből, előadja E. Deér Kálmán. 11. Marseillaise. Francia nemzeti dal. Férfikar. Az estély kezdete esti 8 órakor. Belépti díjak: körszék 1—2-ik sor 80 kr, 3—4-ik sor 60 kr, zártszék 40 kr, állóhely 30 kr. Melegén ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **Jótekonyczélú előadás.** Gyergyó-Alfaluban október 28-án a felső népiskola nagy termében az ottani műkedvelők által saját színpadi díszleteiknek beszerzésére előadatik: „A vak tengerész” és a „Feloalvónó” 2 felvonásos dramolette és a „Házasság politikája” 1 felvonásos vígjáték. Szereplők: Lőrincz Vilmosné, Olajos Farkasné, Kaitár Károlyné, Roth Mihályné urnök s Imets János, Puskás Jenő, Salló Károly, Roth István, Balázs Gergely. Az előadás végén táncz lesz, a mikor sugóra szükség nem lesz. Jegyek előre válthatók Roth Mihály társulati pénztárosnál.

— **Új naptár.** Legközelebből megjelenik Györgyjakab Márton kiadásában a Csiki Lapok képes naptára 5 ivnyi terjedelemben, igen gazdag és változatos tartalommal. A naptári részen kívül tartalmazza az országos vásárok pontos jegyzékét az új pénzek leírását, elbeszéléseket, közérdekű és ismertető czikkeket, adomákat stb. stb. Kétféle, 25 és 30 kros kiadásban jelenik meg s már a jövő héten kapható lesz.

— **Ut felszabadítása.** Köztudomásu, hogy a Szász-Régen felé vezető „Fehérágyi-ut” az utóbbi időben el volt zárva a közlekedés elől, mert a görgényi uradalom melletti befásított szakaszon

az utasok a fában károkat okoztak. Az ut elzárulása sérelmes volt a gyergyói kereskedőkre nézve, mert marháikat a Toplicza felé kerülő uton kellett hajtaniok. A gyergyószentmiklósi kerület képviselője felfejtven a miniszteriumban kereskedőink ebbeli érdekeit, sikerült kivinnie, hogy a fentnevezett ut a mult héten újra megnyitott s átadott a forgalomnak.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága őszi rendes közgyűlést f. hó 31-én délelőtt 10 órakor kezdődőleg fogja megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Az 1894. évi XXVIII—XXX. szentesítést nyert törvényczikkek kihirdetése. 2. A kereskedelmi miniszter leirata a közlekedési közutak mentén elterülő erdőségek kiirtásáról bemutatott szabályrendelet újraalkotása iránt. 3. A belügyminiszter döntvénye a gyergyóújfalvi körjegyző fizetése ügyében. 4. A törvényhatósági bizottság tagjainak 1895. évre megállapított névjegyzéke. 5. A vármegye 1895. évi költségvetése. 6. A közutakra vonatkozó 1895—96. évi költségeloirányzat. 7. A közegészségügyi választmány véleménye a Csik-Szentdomokoson állítandó gyógytár és a gyergyótölgyesi körorvosi állás betöltéséről. 8. Főispán előterjesztése az 1896. évi kiállításon bemutatandó székelyházzal. 9. Főispán előterjesztése a Rákostól Gyimesen át az ország határáig építendő vasútról. 10. Főispán átirata a vármegye tulajdonát képező telepes birtokok felméréséről. 11. A vármegye alispánjának indítványa Csik-Szereda város képviselőtestülete újraalakításáról és a volt vármegyei telepes községekkel kötött egyezség a vármegye által évenként fizetendő pótdó tárgyában. 12. A somlyói főgimnázium igazgatójának folyamodványa az évi segélypénz kiutalása iránt. 13. Az erdő rend. bizottság irata a Szárhegy tulajdonát képező csere erdő ügyében. 14. A havasi javak igazgatójának jelentései. 15. A vármegyei nevelési pénztár számadása, a polg. leányiskola 1893—94. évi számadása és az 1894—95. év költségvetése. 16. Községi ügyek. 17. Magánosok kérvényei és folyamodványai.

— **Halálos kimenetelű szerencsétlenség.** Kápolnás oláhtalvi Molnár Károly f. hó 20-án több társával sőt szállított a helybeli vadonat új só nagyrudába, s a mint a terhet itt lerakták, mindnyájan lementek a csikszentkirályi fűrészgyárba, hogy az udvarhelyi vasúthoz deszkát szállítsanak. Megrakodtak annak rendje szerint s ugy éjjel tájban elindultak. Elöl jött az említettnek sógora, utánna Molnár Károly és azután a többiek, kik azonban elmaradtak tőlük. Molnár Károly az ernyő alá feküdt a deszkák tetejére s valószínűleg elaludt. A lovak a gazdasági iskola tájékán a szekeret bevitték az ut melletti árokba, ennek következtében a szekér feldől s egész súlyával Molnár Károlyra nehezdedvén, a szó szoros értelmében agyon nyomta. Utána jövő társai már csak holttestét találták meg. A szerencsétlenül járt 19 éves fiatal ember hulláját f. hó 22-én bontották fel s a délutáni órákban szülőhelyére Oláhtaluba szállították.

— **Gyümölcs-kiállítás.** A gyergyószentmiklósi szegény tanulókat segélyező egyesület utolsó társas estélye, mely november hó 3-án lesz, mint lapunkat onnan értesítik, gyümölcs-kiállítással lesz egybekötve. A kiállítás szép és dúsak ígérkezik, mennyiben Orel Máté ügyvéd, ki a gyümölcsstenyésztes terén Csikmegyében első helyen áll, megígérte közreműködését és részvételét. Az estély rendezői Orel Máténé és Kritsa Konrád. Felhívjuk ez uton is a gyümölcsstenyészteket, hogy a kiállítást minél tömegesebben támogassák. Előlegesen is ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Köszönetnyilvánítás.** A madéfalvi emlék alapját kezelő szűkebbkörű bizottság nevében Gál István kézdi-vásárhelyi kir. törvényszéki bíró, Nagy Domokos kézdi-vásárhelyi kir. törvényszéki albiró és végül Romkay Nándor nagy-beckereké m. kir. adótárnok uraknak az emlékalap javára eszközölt gyűjtések körüli buzgó fáradozásaikért őszinte és hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Csikszereda, 1894. október hó 22-én. Benedek István, elnök. Lakatos Mihály, titkár.

KÖZGAZDASÁG és IPAR.

Lókiállítás Gyergyó-Ditróban.

Ditró, 1844. okt. 16.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter ur által engedélyezett s Csikmegyében évenként rendeztetni szokott megyei lókiállítás jelen hó 16-án Ditróban tartatott meg. 120 frt állott a bizottság rendelkezésére, hogy abból az arra érdemes kiváló csikós fajkanczáknak és 2—3 éves kanczacsikók gazdái közül 4—4-et megjutalmazzon. Az érdeklődés feltűnő élénkséggel és a résztvevők és kiállított állatok nagy számában mutatkozott s ugyan csak jó adag gondot okozott a zsűrinek kiválogatni a szebbnél-szebb állatok közül a jutalmazásra legméltóbbakat. A fokozódott érdeklődésnek kézzelfogható bizonyítékait láthatók itt, mert amíg pld. a mult években Gyergyó-Szentmiklóson 59 darabra ment a kiállított állatok száma, jelen kiállításon már a kiállítottok elérték e mennyiséget, a mennyiben itt 40 kiállító 170 darabbal jelent meg; volt pedig a 170 közül 105 csikós kancza és 65 drb 2—3 éves kanczacsikó. A bíráló bizottság is szerencsésen vala megalkotva; annak élén mint elnököt, ott láttuk dr. Lázár János tölgyesi főszolgaaíró, kit a megye főispánja táviratilag bizott meg e tisztséggel. A jegyzői teendőket Puskás Jenő tanár végezte. Mint kiküldött, illetőleg megbizott tagok ott voltak a gazdasági egyesület részéről: Nagy Imre szárhegyi birtokos; Bajkó Gyula borszéki gazdatiszt, Simon Balázs, Márton Ferencz gy.-szentmiklósi birtokosok, Ágoston Ágoston Tekerőpatakról. Tevékeny részt vett a szemlében továbbá a sepsiszentgyörgyi méntelep parancsnokságától kiküldött Bajkay Kornél cs. és kir. huszárhadnagy és mint behívott tag: Keresztes Antal állatorvos. Ezenkívül ugy Ditró község kebeléből, mint a vidékről szokatlanul nagy számmal jelentek meg a kis és nagy gazdák, tanítók, kereskedők részint mint kiállítók, részint mint érdeklődő vendégek.

Az I. csoportnál vagyis a csikós kanczáknak csoportjánál:

az I. díjat (30 frt) Miklós Miklós ditrói lakos 7 éves gesztenye pej csikós kanczájával nyerte el.

A II. díjat (20 frt) Szabó János hollói körjegyző 7 éves szürke csikós kanczája után érdemelte ki.

A III. díj (10 frt) ifj. Csató István tölgyesi erdőőr 7 éves pej csikós kanczája után iratott s azt meg is érdemelte.

A IV. helyen Ferencz Balázs gyergyószentmiklósi 7 éves kanczája után lett a nyertes 5 frttal

A II. csoportnál vagyis a 2—3 éves kanczacsikók csoportjánál:

az I. díjra (25 frt) érdemesnek íteltetett Kosokár István hollói községi bíró 3 éves szép szürke csikója;

a II. díjra (15 frt) Puskás Gáb or ditrói birtokos pej csikója;

a III. díjra (10 frt) Selyem József gyergyószentmiklósi birtokos szürke 3 éves kanczacsikója;

a IV. díjra (5 frt) ismét Szabó János hollói egyző 3 éves szürke kancza csikója.

A II. csoportnál:

A bizottság különös tekintettel volt arra, hogy a pénzbeli díjak lehetőleg mind a kis gazdáknak jussanak, a nagyobb gazdák pedig dicséret oklevelet kapjanak, bárha pénzjutalomra kiállított állataik után számot tarthatnának is. És a bizottság ez intézkedése előtt is készséges örömmel emeljük fel elismerő szavunkat, mert valóban oda és azoknak kell ösztönző eszközt nyújtani első sorban, hol arra leginkább szükség van.

Egyébként jutalmazásra érdemes 4—10 éves csikós kanczákat mutattak még be, de éppen az előbb hangoztatott okokból csupán dicséret oklevellel lettek kitüntetve következő kiállítók:

Bajkó Gyula (8 és 10 éves csikós kanczájért).

Dr. Szini János (4 éves gesztenyepaj kanczájért).

Szmilovics Zelig (7 éves fekete kanczájért).

Zakariás Antal Remetéről, gyönyörű 3 szürke csikóért;
Kopacz István dítrói birtokos 3 éves pej csikóért;
Ávéd János Alfaluból szép ménéséért.
Ez alkalommal is igaznak bizonyult, hogy az ilyen nemű vándorkiállításokkal leg-sikeresebben megközelíthető a messzeható cél, melyet a megyei gazdasági egyesület és a magas kormány maga elé tűzött, s mely bizonyára a gazdaközön-ség számára meg fogja teremni üdvös gyümölcsét.
Én.

Szám 1352—1894.
Arány.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Szárhegy és Remete községek közt Hővizet Galambos erdős terület arányosításának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása felett Éltés Zsigmond kir. törvényszéki kiküldött bíró által tartandó tárgyalásra határidőül 1894. évi december hó 3-ik s következő napjainak d. e. 9 órája Gyergyó-Szárhegy község házához kitűzetett, melyre az összes érdekelt birtokosok, a községi bírák, mint a községek képviselői a törvényben és a 356/893. I. M. E. szám alatt kiadott utasítás 38. §-ban irt következmények terhe mellett megidézettek.

A kereset ezen kérése a kir. törvényszéknél, Gyergyó-Szárhegy és Remete községek előjáróságainál megtekinthető

A kir. törvényszék üléséből:
Csik-Szeredán, 1894. október 9-én.
Éltés Zsigmond, Bayler Kálmán,
h. elnök. jegyző.

Szám 1353—1894.
Arány.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Remete és Szárhegy községek közt Álközi bükkfő erdős terület arányosításának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása felett Éltés Zsigmond kir. törvényszéki kiküldött bíró által tartandó tárgyalásra határidőül az 1894. évi december hó 7-ik s esetleg következő napjainak mindenkori d. e. 8 órája Gyergyó-Remete község házához kitűzetett, melyre az összes érdekelt birtokosok, a községi bírák, mint a községek képviselői a törvényben és a 356/1893. I. M. E. szám alatt kiadott utasítás 38. §-ban irt következmények terhe alatt megidézettek.

A kereset ezen kir. törvényszéknél, Gyergyó-Remete és Szárhegy községek előjáróságainál megtekinthető

A kir. törvényszék üléséből:
Csik-Szeredán, 1894. október 9-én.
Éltés Zsigmond, Bayler Kálmán,
h. elnök. jegyző.

Árverési hirdetmény.

Tulajdonomat képező Gyimes-Felsőlokon Komead-patakára hajló Berez-havason 122 kat. holdon található fenyőtömeget, mely mintegy 45,700 darab törzs, 19,400 köbméterre becsült fatömegből áll, folyó évi november hó 4-én d. e. 10 órakor Csik-Szeredában, dr. Fejér Antal ügyvéd irodájában nyilvános szó- és írásbeli árverésen ezennel eladás alá bocsátom.

Kérdésben levő erdő a gyimesi állami országúttól négy kilométer távolságra fekszik és jól fentartott erdei uttal rendelkezik. Ezen erdőség Csik-Szépvíz községtől 12 kilométer és az építés alatt levő vasuti vonaltól 5 km. távolságra esik.

Miről árverezni szándékozókát oly megjegyzéssel értesitem, hogy az árverési feltételek, valamint a szakértőileg felvett becslési adatok Csik-Szeredában dr. Fejér Antal ügyvéd urnál betekintheők.

Csik-Gyimesbük, 1894. szeptember 28.

Zakariás Zakariás.

Elejtett vadakat

egész a tilalom végéig bármilyen mennyiségben utánvétel mellett átveszünk és a postaköltségeket is mi hordozzuk.

Őzeket darabonként 7—9 frtig, vagy kilo számra bőristől 40 krért kilonként.

Nyulakat drbonként 1 frt 10 krért.

Magyaros tyukot drbonként 60 krért.

Fogoly madarat drbonként 40 krért.

Továbbá ajánljuk hentes árunkat, nevezetesen: szalámit, párisi és lengyel kolbászt és friss tormás virslit. Utóbbiból 70 pár egy postacsomag, párját 4 krajczárban számítjuk.

Kuschman testvérek

vad- és hentes üzlete Brassó.

A székelyudvarhelyi vasuti állomással szembe lévő „Falczálló“ helyemről ajánlok

tölgyfadeszkákat,

még pedig elsőrendűt köbmeterenként 24 frt.

Másod minőségűt 14 frt.

Értekezni lehet Gal János kereskedőnél Székely-Udvarhelytt.

Virágkötések

elővirágokból készült divatos virág munkák.

Menyasszonyi csokrok, valamint egyéb alkalmi csokrok és koszorúk bármely árban izlés szerint készíttetnek **KERTÉSZ ISTVÁN** által (Csik-Szeredában, gazdasági egyleti kert.)

Megrendelések elfogadtatnak a gazdasági egyesület irodájában, vagy a kert-helyiségben ugyszintén Györgyakab Márton ur könyvkereskedésében, hol szobai és egyéb disznövények, valamint nyilt virágokból ez év november 10-től kezdve állandó kiállítást tartok.

GUMMI!

Valódi párisi különlegességek! F. Be guerand fils párisi gyárából. Gummi és balhólyag jótállás mellett tucatonként 1, 2, 3, 4, 5 és 6 frt. Capotes amiricains tucatonként 3, 4 és 6 frt. Párisi szivacska 2-6 frtig gyűjtemény uraknak 3-10 frtig. - Eredeti pessarium occlusivum Mensinga tanár szerint 180-520 frtig.

Ujdonság! Minden hölgynek nélkülözhetetlen a „Diana-öv“ 2.50-5 frtig. Betegápolási cikkek gyári áron. 10 frtyi megrendelésnél 10% „árkedvezmény. Megrendelés pontosan és diszcreten eszközöltetik.

KELETI J.

es. és kir. szab. sörvéköti gyártója

BUDAPEST. IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

15

Pántlika

giliszta fejestől

6 percz alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfránytokoskák által. Eredeti minőségben egyedül csakis

Schneider József

gyógyszerésznél kapható Resicán (Délmagyarország) E kitűnő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk. Elektor megadása szükséges; utánzástól törvényesen védve van. Egy eredeti dohoz ára:

3 frt 50 kr.

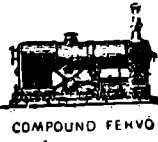

Vedjegy

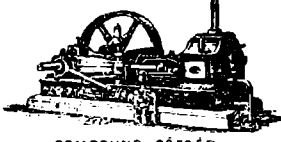
Postautánvét mellett az egész világon szétküldetik. 4-5.

MARSHALL-FÉLE GŐZMOZGÓ

COMPOUND FÉLVŐ GŐZMOZGÓ

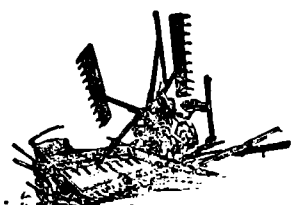
COMPOUND GŐZGÉR

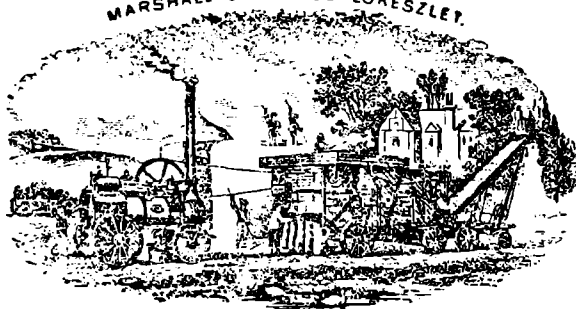
FÉLVŐ GŐZGÉR

UTI MOZGÓNY.

HARRISON MC GREGOR & OS ARATÓ ÉS FŰKASZÁLÓ GÉPEL

MARSHALL-FÉLE GŐZCSEPLŐKÉSZLET.

SZÁLLITHATÓ MALMOK teljes malom-benrendezésel minden rendszer szerint

GRAEPEL HUGÓ

GÉP-ÉS ROSTALEMEZ-GYÁR MALOMÉPÍTÉSZET

MARSHALL, SONS & CO Limited

VEZÉRÜGYNÖKE.

BUDAPEST. V., KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 46.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Kitűnő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek

Kitűnő gépek
Jutányos árak.
Kedvező feltételek